

PG
Z01
V24

ИНСТИТУТ ЗА СРПСКОХРВАТСКИ ЈЕЗИК

P464
Nas Jezik

The University
of Michigan
Periodical
Reading Room

НАШ ЈЕЗИК

НОВА СЕРИЈА

Књига XIX, св. 1

БЕОГРАД, 1972.

САДРЖАЈ

	Стр.
1) М. Стевановић, Поводом једног случаја употребе сиклантике између делова синтагме	1—6
2) Берислав М. Николић, Основни принципи творбе речи у савременом српскохрватском књижевном језику	7—20
3) А. Пецо, Један пример погрешне аналогије	21—25
4) Ж. Станојчић, Чиниоци континуитета у књижевном језику	26—42
5) Д. Гортан-Премк, Приступ обради падежних син- тагми у средњој школи (наставак)	43—52
6) Милија Станић, Босанскохерцеговачки „Правописни приручник”	53—64
7) Језичке поуке	65—68

УРЕЂУЈЕ ОДБОР

Одговорни уредник МИХАИЛО СТЕВАНОВИЋ
Секретар Уређивачког одбора др Живојин Станојчић

БЕОГРАД

1972.

Штампа: Издавачка установа „Научно дело” — Београд,
Вука Караџића 5

БОСАНСКОХЕРЦЕГОВАЧКИ „ПРАВОПИСНИ ПРИРУЧНИК“

Др Светозар *Марковић*, проф. Сарајевског универзитета, Мустафа *Ајановић*, проф. сарајевске Педагошке академије, и мр Звонимир *Диклић*, просветни саветник РППЗ-а, написали су „Правописни приручник српскохрватског — хрватскосрпског језика“, а издало га 1972. год. сарајевско Издавачко-књижарско предузеће „Свјетлост“. „Приручник“ има 265 страна текста, од чега 120 стр. „Правописних правила“, а 145 стр. „Правописног рјечника“. „Приручник“ је, како и сами аутори кажу у „Уводној ријечи“, намењен првенствено школама у Босни и Херцеговини, што се види и из тога што су поједина правописна поглавља пропраћена вежбањима школског типа, али то никако не значи да се њиме не могу служити и други; напротив, свима који желе да развију и уздигну своју правописно-језичку културу овај ће приручник корисно послужити.

„Правописни приручник“ је ослоњен углавном на два стуба: на одлуке Симпозијума о језичкој толеранцији, који је одржан у Сарајеву пре извесног времена, и на правила рађена према закључцима Новосадског договора. Ево шта о томе кажу аутори у „Уводној ријечи“: „Полазећи од закључака Симпозијума о језичкој толеранцији, а водећи рачуна о томе да су досадашња правописна правила, рађена према закључцима Новосадског договора, за протеклих десетак година ушла у опћу употребу, настојали смо да се држимо принципа датих у тим правилима, прилагођавајући их, првенствено у примјерима, босанскохерцеговачким приликама. Трудили смо се такође да извјесне нејасноће боље објаснимо, да унесемо као ново оно

што је пракса наметнула и да дамо оно што је, по нашем мишљењу, недостајало" (5).

Једна од битних карактеристика овог „Правописног приручника" јесте језичко-правописна толеранција и равноправност. Нигде се не осећа тежња за истицањем разлика српскохрватског језика, већ су те разлике, напротив, на равноправној основи укупчане у једну правописну целину једне наше републичке средине, у којој су језичке диференције, услед неравномерног историјског и друштвено-економског развика и сложене, мешовите националне структуре, изразитије него у неким другим крајевима наше језичке територије. Такво поступање са језичким разликама у овом правописном приручнику одраз је, с једне стране, објективних језичких прилика у Босни и Херцеговини, а с друге — тежње аутора да и ова књига буде чинилац братства и јединства наших народа. Да наведем само неколико примера те језичке равноправности и толеранције:

1. Сам наслов књиге овако је формулисан: „Pravopisni priručnik srpskohrvatskog — hrvatskosrpskog jezika", а испод тога: „Правописни приручник српскохрватског — хрваткосрпског језика".

2. Приручник је штампан — чланак латиницом чланак ћирилицом. Чини ми се да је то у овом часу боље него да су дате две књиге у којима би исти текст био штампан једном латиницом а други пут ћирилицом. Такав се систем (час ћирилица час латиница) често срета и у нашим школским читанкама, а и иначе.

3. Ево како су стилизоване поједине реченице у „Приручнику": „у српскохрватском језику постоје четири сродна сугласника" (28) и „Већина ријечи у хрваткосрпском језику са сугласником *џ* су страног, претежно турског поријекла" (32). Итд. Слично је поступљено и у другим случајевима: „четири хиљаде осам стотина четрдесет пет" (68) и „седам тисућа двадесет три" (68), „читаћу" и „читат ћу" (69), „президиј" и „президијум" (119), „ријечи из европских несловенских (неславен-

ских) језика (108); „Иво, ген. Иве и Ива“ (162); „кисеоник и кисик“ (169); кемија ... и хемија“ (168); „хемија ... и кемија“ (155); „услов“ (252) и „увјет“ (253); „Врњачка бања (бања, то-лице)“ (258); итд.

Међутим, аутори се нису устручавали (и то је добро) да у случају неких дублета, тј. равноправности употребе извесних језичких феномена, кажу шта је чешће у БиХ, шта је обичније босанскохерцеговачком човеку. Ево два-три примера и за то:

а. „У различитом гласовном облику примљене су и неке грчке ријечи са сугласником *ch*: према грчком са *x* и према латинском са *k*: *хаос* и *каос*, *хемија* и *кемија*, *хирургија* и *кирургија*...“

Употреба облика са *x* је у Босни и Херцеговини чешћа“ (119).

б. „Ријеч страног поријекла *хисторија* и њене изведнице обичније су у Босни и Херцеговини без *x*: *историја*, *историјски*, *историчар*. Међутим, оба облика су књижевна“ (37).

в. „Облик футура I од глагола на *-ти* кад је помоћни глагол на другом мјесту пише се на два начина: као једна ријеч: *читаћу*, *радићеш*, *плешће* итд. и као двије ријечи: *читат ћу*, *радит ћу*, *плест ће* и сл. ... И један и други начин писања су исправни, али се у истом тексту не смију употребљавати оба. Први је начин обичнији у Босни и Херцеговини“ (69).

Полазећи од закључака Симпозијума о језичкој толеранцији, аутори су Приручник написали ијекавским изговором. Екавски је показан само у „Рјечнику“, нпр.: „ждријело (ек. ждрело)“ (265); „вријеме (ек. време)“ (258); „љепота... (ек. леп-)“ (178); „безмјеран ... (ек. безме-)“ (130); итд. У овоме није увек било доследности и исправности; тако према ијек. *бијел* не стоји ек. *бео*, нити према ијек. *бијес* ек. *бес* (131) итд. Мислим да је — и поред тога што је књижевни изговор у Босни и Херцеговини ијекавски — требало дати основна правописна правила и екавског изговора, и то не толико због комплетирања принципа језичке толеранције и равноправности колико ради практичних потреба (у нас је жива флукуација радне

снаге, службеника, ученика, у читанкама се дају текстови писаца оба изговора итд., све су то, мислим, довољно оправдани разлози да наши ученици, а и остали, буду упознати са оба наша књижевна изговора. Јер оно неколико сасвим општих напомена о екавском изговору у Приручнику — није довољно.

Као што је већ речено, овај је правописни приручник писан за савремене потребе и прилике у Босни и Херцеговини. Он има босанскохерцеговачку језичку боју. Документација је у њему, као што су навели сами аутори и као што је сасвим природно и разумљиво, првенствено босанскохерцеговачка, али је заступљен и сав остали наш, југословенски и светски амбијент. Крај ствари и појава из Босне и Херцеговине стоје ствари и појаве из осталог дела Југославије и целог света: „*Вијећница, Скендерија* (зграда у Сарајеву), *Алаца* (џамија у Фочи), *Дрвенија* (мост на Миљацки), *Победник* (споменик у Београду), *Тушканац* (шума и парк у Загребу)” (12). Или: „*Дед(а) Мраз, Мендо Мендовић ... Мајка Храброст* (личност Брехтове драме)” (12). Крај босанских и херцеговачких писаца живе и сви други писци, наши и страни: „Ленкице, дај ми каранфил, нека и он зна да је данас Први мај (В. Прежихов). — Господа иду на нас, силна се војска ваља на нас, да нам ишчупа срце, да нам згази поштење (А. Шеноа). — Омер стегне срце, па узме подупирати коња, само да га одржи, да не падне (С. Ђоровић)”.

Што се тиче чисто стручних питања и научне вредности овог „Правописног приручника”, мислим да он врло добро одражава све добре стране наше досадашње правописно-језичке теорије и праксе. Другим речима, све оно што је досада у нашој правописној литератури достигло своју највишу вредност нашло је места и у овом босанскохерцеговачком правопису. Сасвим је разумљиво што су аутори на доста места ишли и својим путевима, од разних досадашњих решења одабирали она за која су мислили да су најбоља, решавали извесна питања која досад нису била решена итд., и увек остајали на јасном, сажетом и релативно лако схватљивом саопштењу или дефинисању.

Остаје ми да се овде задржим још само на неким напоменама:

1. У „Правопису српскохрватског књижевног језика“, који су 1960. год. издале Матица српска и Матица хрватска, а који је израдила позната Правописна комисија (МС — МХ), није наведено како треба писати називе предузећа, установа и сл. типа: *Издавачко-књижарско предузеће „Свјетлост“*, *Основна школа „Бура Јакшић“* и сл. Како су називи ове врсте у честој употреби, било је неопходно да се они правописно дефинишу. Међутим, мишљења су се поделила. Једни су били за то да се прва реч уводног дела тих назива пише мали почетним словом, пошто тај део има атрибутски карактер, спада, дакле, у сферу општих речи, а да се великим почетним словом пише само име: *издавачко-књижарско предузеће „Свјетлост“*, *основна школа „Бура Јакшић“* итд. Други су сматрали да су и оне атрибутске речи саставни део (званичног, административног) назива установе, предузећа и сл. па да зато прву реч тог дела треба писати великим почетним словом, као што се иначе пише све што је особеног, посебног карактера: *Издавачко-књижарско предузеће „Свјетлост“*, *Основна школа „Бура Јакшић“* и сл.

Аутори овог правописног приручника овако су решили ово питање:

„Кад неко предузеће, установа, друштво и сл. има и своје посебно име, и почетак назива и посебно име (које се ставља међу наводнике) пишу се великим словом“, дакле: *Издавачко-књижарско предузеће „Свјетлост“*, *Основна школа „Бура Јакшић“*, *Народни универзитет „Буро Салај“*, *Земљорадничка задруга „Прва петолетка“* итд. Овако је решено ово питање и у „Информатору“ М. Пешикана и А. Пеца (63) — П—П, с напоменом да се то чини кад је реч о службеном имену и да ни у овом случају (тј. кад постоји шире и уже име предузећа, установе и сл.) не треба претеривати у употреби великог слова у почетку назива.

Ипак треба рећи да и они који мисле да и уводни део оваквих назива треба писати малим почетним словом — имају доста оправданих разлога за такво схватање.

2. У МС — МХ је изричито речено да се називи држава пишу великим почетним словом сваке речи из којих се тај назив састоји: *Социјалистичка Федеративна Република Југославија* и сл. Сви примери који су тамо наведени односили су се на савремене државе; остало је неизвесно (пракса је потврдила ту неизвесност) како треба писати називе држава и државних организација које су некад постојале, нпр. *Дубровачка Република* и сл. Колебања су трајала и данас трају.

Аутори „Приручника“, свесни тих колебања, сматрају да називе ових („историјских“) држава треба писати као и називе савремених држава: *Турско Царство* (*Турска Царевина*, *Отоманска Иперија*, *Османлијско Царство*), *Римска Империја* (*Римско Царство*), *Дубровачка Република*, *Млетачка Република*, *Источно Римско Царство* итд.

Мислим да је ово решење добро јер садржи у себи принцип доследности и логичности и да ће се наши наставници и професори, а и остали, сад ослободити од једне правописне дилеме. Једина је „невоља“, ако је то уопште невоља, са овим називима минулих држава у томе што она често нису фиксирана као називи савремених држава. Али то, мислим, није довољан разлог да одустанемо од поменутог принципа доследности. Уосталом наша је земља у релативно кратком временском периоду имала више назива (*Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца*; *Краљевина Југославија*; *Демократска Република Југославија*; *Федеративна Народна Република Југославија*; *Социјалистичка Федеративна Република Југославија*), па нам ништа не смета да све те називе пишемо великим почетним словом свих речи из којих се они састоје.

Међутим, не слажем се са писцима овог „Приручника“ што су из наведеног круга назива издвојили назив *Париска Комуна* написавши га овако (као досад): *Париска комуна* (203). Париска Комуна је државна микротворевина, микродржава (и просторно и временски), али је држава, тј. била је то управна творевина изразитих државних обележја, и сматрам да је једино правилно, у духу већ наведене доследности, да се те па и сличне државне творевине правописно третирају као и ма-

кродржаве, да не говорим о њиховом историјском значају и вредности у погледу друштвеног развитака.

3. Неке речи којима се обележавају родбински или какви други односи као *баба, тетка, тета, ујка, ујко, кум, мајстор* и сл. двојачко се изговарају у синтагмама у којима је други члан какво властито име: 1. акцентовано: *баба Стàнија, дèда Пáвле, тéта Зóра* итд. и 2. неакцентовано *баба Стàнија, деда Пáвле, тета Зóра, мајстор Никoла* и сл. Та ситуација довела је до тога да се створе два правописна схватања у случају неакцентованости родбинских и сличних речи у показаном језичком склопу. Једни су сматрали да неакцентовану родбинску реч треба везати цртицом за име: *баба-Станија, деда-Павле* и сл. (А. Белић и други, в. његов „Правопис српскохрватског језика“, Београд, 1950, 132) пошто се она, та родбинска реч, у таквој ситуацији редовно везује цртицом за име у осталим падежима кад се не мења: *баба-Станије, баба-Станији, баба-Станију* итд. Други пак мисле да у номинативној форми наведених и сличних синтагматских израза те неакцентоване речи не треба везивати цртицом за име, већ само у осталим падежима: *баба Станија, деда Павле, тетка Мара* итд. (МС — МЦ, П — П) пошто су и у таквим спојевима остали на снази сви правописно-језички фактори, сем што је елиминисан акценат тих речи претежно хип. карактера, а таквих случајева (тј. неакцентовања неких речи у језичким изговорним целинама) има доста у нашем језику: *Добро ддишао!, Дòђе с десет друга,* и сл. У случају наглашености оба дела синтагме ствар је чиста и недвосмислена и у ном. и у осталим падежима — све се пише одвојено и све се мења: *баба Стàна, ба̀бѐ Стàнѐ, ба̀би Стàни* итд.

У „Правописном приручнику“ Марковић-Ајановић-Диклићевом ова је ствар решена у духу првог схватања, тј. метнута је цртица и у ном.: *баба-Стана, стрина-Јела, тетка-Хајра, чика-Омер, кума-Јула* итд. Сви остали односи су и овде неспорни: *стрина-Јѐлѐ, стрина-Јѐли, стрѐнѐ Јѐлѐ, стрѐни Јѐли* и сл.

Истина је да се у изговору *баба Стàна*, тј. са неакцентованим *баба*, први део израза знатно неутралише и „лотчињава“ другом делу (имену), па је то, као и доследност употребе цр-

тице у оваквим случајевима, неке писце правописа навело да употребе цртицу и у ном. и тако комплетирају цео систем: *баба-Стана, баба-Стане* итд. Држећи се тих принципа, мирно бисмо могли писати и *осам-дана* (а *дсам дана*), јер је он *осам* у првом случају ненаглашено. Међутим, то се обично не чини, па се, аналогно, не мора чинити ни у случајевима какви су *баба Стана, тета Јула* и сл.

4. Аутори су, по мом мишљењу, сузили обим имена животиња која се пишу великим почетним словом. Они су навели неколико познатих животињских имена: *Јаблан, Рудоња, Вихор* (коњ), *Вила* (кобила), *Тигар* (пас), *Брундо* (медвед) и сл. (13), а за остала су рекли: „Имена животиња према некој особини, нпр. према боји, не сматрају се посебним именима и пишу се малим словом: *руменка, шаруља, грахорка, зельов, гаров, кулаш* и сл.” (13). То неће бити добро. Боља је Белићева дефиниција: „Великим се словом пишу имена животиња кад их имају” (11). Шира је и дефиниција у МС — МХ: „Почетним се великим словом пишу посебна (властита) имена животиња” (16). Познато је да у нашим сточарским крајевима, особито брдским, поред општих назива: *шарац, шароња, шаруља, шара, јелоња, кулаш, дорат, жујка, црнка* итд., постоје и посебна животињска имена истог облика. Тамо готово увек свака овца, сваки ован, сваки во, коњ, крава, кокош итд. има своје, тј. посебно име. У свим тим случајевима, тј. сваки пут кад није у питању општа, заједничка именица за ове животиње, већ властито животињско име, употребљава се велико слово. И име коња Краљевића Марка (Шарац), настало очигледно према боји, које сви пишемо великим почетним словом, супротставља се дефиницији аутора Приручника. Према томе, *шарац* је опти назив за шарене коње или овнове, а *Шарац* име, прво, коњу Краљевића Марка, а онда сваком поједином шарцу, тј. шарену коњу или овну или некој другој мушкој животињи, која не мора увек бити шарена, а којој је то властито име.

5. По истом принципу по коме је боље *баба Стана* од *баба-Стана* — боље је и *Хајдук Вељко, кир Герас, хаџи Омер, хаџи Тома, Узун Мирко* итд., како је у МС — МХ, него *Хајдук-*

-*Велько, кир-Гарас, хаџи-Тома* итд., како је у овом „Приручнику“ (63—64). У формама изван нормативне цртица је редовна и оваде: *Хајдук-Велька, Хајдук-Вельку*, и у придевима *Хајдук-Вельков, Узун-Мирков, кир-Герасов* итд.

6. Раније су се у нас називи небеских тела, сазвезђа и сл. сврставали у географске називе и писали се као и ови, тј. прва реч (ако је назив био вишечлан) писала се великим почетним словом, а остале обично малим ако нису биле властите: *Месеџ, Сунџе, Земља, Велика кола, Кумова слама* итд. Тако Д. Боранић пише (у свом „Правопису хрватскога или српскога језика“, Загреб, 1951, 60): „Тако се пишу великим словом и имена звијезда: *Венера, Влашићи, Велики медвјед*, па и *Земља, Сунџе, Мјесеџ, Даница...*, кад се о њима говори као о небеским тијелима“. Мислим да није добро учињено што је ова, прилично уходана традиција прекинута у МС — МХ, па је тако поступљено и у овом „Приручнику“. Мислим, дакле, да је природније и духу нашег правописа доследније појмове *Велики медвјед* и сл. сврставати у категорију географских појмова (*Јадранско море, Сува планина* итд.) него у категорију појмова насеља (*Нови Сад* и сл.), па их онда тако и писати, тј. као географске називе, без обзира на то јесу ли ти називи састављени из једног или више чланова.

Напомена. Објашњења која су дали Пешикан и Пеџо у свом Информатору о томе кад речи *земља, сунџе* и *месеџ* треба писати великим а кад мали словом (64—66) много су исцрпилија него у овом „Правописном приручнику“.

7. Држећи се чврсто у нас већ одавно утврђеног начела да се пишу као једна реч две или више речи које се изговарају као једна акценатска целина, које у тој целини губе своја посебна значења и функције и које све заједно добивају једно значење, ново у односу на значења речи које су ушле у ново образовање, а одвојено речи које у изговорној целини задржавају своја посебна значења, а често и нагласак, — аутори „Правописног приручника“ су, у области одвојеног и састављеног писања речи, дали нека решења која више одговарају природи нашег језика него решења дата у МС — МХ. У ства-

ри, они су ову материју углавном свели у оне оквире који су били раније створени у нашој правописној теорији и пракси. Тако, по њима, треба писати *уз пут* и *устут*, *на жалост* и *нажалост*, *на руку* и *наруку*, *на глас* и *наглас*, *напамет* и *напамет*, *на око* и *наоко* итд., већ према томе да ли посебне речи у наведеним изразима имају два значења односно две функције, или једно значење. Правилно је: *Уз пут* је расло некакво жбуње, *Из гласа* сам му разабрао љутњу, *На очи* јој се навукла мрена итд. — зато што речи *уз* и *пут*, *из* и *гласа*, *на* и *очи* задржавају у тим реченицама своје посебне функције и значења, али: Дјеца су пажљиво гледала филм и *устут* бучно изражавала своје одушевљење, Стаде викати *изгласа*, *Наочи* му украде оловку — где су напред наведене речи написане заједно зато што су то сад прилози, у којима саставне речи немају своја посебна значења, већ обе заједно имају једно значење.

Објашњено је, поред осталог, и кад се *босанскохерцеговачки* пише као једна реч, тј. без цртице између саставних делова (у случају кад се БиХ узима као јединствен појам према спољном свету: *босанскохерцеговачке границе* — у смислу: границе Босне и Херцеговине према осталим нашим републикама), а кад са цртицом: *босанско-херцеговачки* (у случају кад се указује на односе међу Босном и Херцеговином: *босанско-херцеговачка граница* — граница између Босне и Херцеговине).

Све је то, мислим, добро, само ми се чини да аутори овде нису били сасвим доследни. У „Рјечнику“ су, тако, дали само *с леђа* иако је јасно да у реченици, *Није ме напао отворено, већ слеђа* оно *с* у речи *слеђа* не функционише као посебан предлог, нити је онај део *леђа* ту посебна именица, већ је реч *слеђа* прилог који овде значи: подмукло, лукаво; међутим, у реченици: *Скинуо је бреме с леђа* јасно се распознају предлог *с* и именица *леђа* као посебне речи, па су зато, разуме се, написане као две речи, тј. одвојено једна од друге.

8. У случајевима какви су *средњоевропски*, *средњовековни* и сл. аутори су остали при ономе што је о томе изнесено у

МС — МХ, али мислим да је, у вези са тим, ваљало водити рачуна и о ономе што је М. Стевановић рекао о појавама какве су *средњовековни* и *средњевековни*, *средњоевропски* и *средње-европски* и сл. (в. „Савремени српскохрватски језик“, Београд, 1964, 117).

9. Писање и промена страних назива и имена као и речи од њих изведених обрађени су са доста прегледности и система. Овде је углавном задржано схватање које је о овој материји изнесено у МС — МХ, коме је додато доста новог материјала, особито из оријенталних језика, а нека су питања обрађена шире и на нов начин. Остају спорна само два-три питања. Прво, не види се зашто су правописци метнули *Rousseau-a*, *Rousseau-ov* (111) кад су све сличне случајеве писали, као и у МС — МХ, без цртице између страног имена и нашег наставка: *Boccaccia*, *Boccaciov*, *Malrauxa*, *Malrauxov* итд. Биће да је то штампарска погрешка или нека омашка. Ову ситницу наводим зато што је систем *Rousseau-a*, *Rousseau-y*, *Rousseau-ot* итд. био раније вадајући у правописној пракси у источним крајевима наше земље.

Друга ствар је озбиљнија. Правописци су написали: *Хабсбург* (54) и *Habsburg* (154), тј. са *с*, тј. онако како се то пише у изворном језику (у Белића је то онако како се у нас изговара — *Хабзбург*, 519; в. и М. Стевановића, наведено дело, 103). Међутим, није јасно зашто су *Strassburg* (немачки правопис) односно *Strasburg* (француски правопис) претворили у *Стразбур*, а не у *Страсбур* (франц. изговор) или *Штрасбург* (нем. изговор). Недоследност је, дакле, у томе што је овај пример (*Стразбур*) подвргнут нашим фонетским законима, а други (*Хабсбург* и сл.) нису. Ако се треба позвати на прекид који у изговору постоји после оног *Habs*, што омогућује да се ту у нас задржи *с*, онда се то исто може рећи и за *Stras* при изговору према *Strasburg*.

10. Имена типа *Мидхат* остављена су — с обзиром на босанскохерцеговачку праксу, како напомињу и сами аутори „Приручника“ — са неизвршеном фонационом асимилацијом.

11. Називи *Версајски мир*, *Букурешки мир*, *Аустро-угарска нагодба* и сл., који су у „Правописном приручнику” написани тако, тј. великим почетним словом прве речи — могу бити схваћени и као називи којима се обележавају историјске појаве, па зато и бити написани малим почетним словом: *версајски мир*, *букурешки мир*, *аустро-угарска нагодба* и сл., па је то, мислим, требало и рећи.

12. Текст није увек усаглашен. Тако на стр. 14. стоји *Бока которска* (исправно), а на стр. 133: *Бока Которска* (неисправно).

13. Сугласници *ч* и *ћ*, *џ* и *џ* детаљно су обрађени, што је добро с обзиром на то да је у БиХ, као и у неким другим нашим крајевима, у знатној мери ишчезла разлика између гласова који чине те парове, тј. између *ч* и *ћ*, *с* једне, и *џ* и *џ*, *с* друге стране.

14. Добро је што је посебно наглашено да се речи *не*, *полу*, *само*, *против*, *противу*, *проту*, *анти*, *контра*, *псеудо*, *надри*, *микро*, *макро* итд. пишу у префиксној служби као једна реч са речима пред којима стоје: *несрећа*, *самоодбрана*, *контрареволуција*, *полубрат*, *макродржава*, *микрокозам* итд., јер се данас у нашој домаћој штампи, а и другде, могу срести најразличитија писања тих и сличних примера (*антихумано*, *анти-хумано* и *анти хумано*).

15. Турцизми су опширније обрађени него у другим приручницима ове врсте, што је сасвим разумљиво кад се има на уму да у Босни и Херцеговини живи велики број Муслимана.

16. Спроведен је систем логичке интерпункције (као и у МС — МХ уосталом).

17. Задржан је исти правописни систем као у МС — МХ у вези са писањем редних бројева арапским цифрама.

18. Задржано је двојство типа *во* — *вол*.

19. Остављен је принцип о неизостављању гласа *ј* у случајевима какви су *историјски*, *судијски* и сл.

На крају, сматрам да су аутори обавили један изванредно важан и врло користан посао за народе Босне и Херцеговине, а тиме и за све наше народе.

Милија СТАНИЋ